

John Howard - 10 let v čele protinožců

03.dubna 2006 Petr Sokol

Pokud některý z politiků vydrží v čele vlády deset let, je to vždy velký úspěch. Pokud se to podaří v zemi, kde se volí parlament každé tři roky, je to ještě obdivuhodnější. A právě takovou vizitku má australský premiér John Winston Howard, který oslavil 11. března desetiletí v premiérském křesle.

John Winston Howard vyrůstal na předměstí Sydney. Jeho životopisci často připomínají, že své druhé křestní jméno Winston dostal po britském premiérovi Churchilovi. Vzděláním je australský premiér právník a několik let působil jako advokát. Už v roce 1957 vstoupil do pravicové Liberální strany, v níž v letech 1962 až 1964 předsedal mládežnické organizaci. V roce 1968 Howard neúspěšně kandidoval do parlamentu státu Nový Jižní Wales. O šest let později byl zvolen federálním poslancem. Parlamentní úspěch nastartoval jeho rychlý vzestup. V roce 1975 ho premiér Fraser jmenoval ministrem obchodu a záležitostí spotřebitelů. Po dvou letech Howard ve vládě povýšil, když se v osmatřiceti letech stal ministrem financí.

Thatcherista

Jako ministr financí se Howard projevil jako zapřísáhlý thatcherista. Prosazoval snížení daní, omezení státních výdajů, zrušení povinného členství v odborech a privatizaci státních podniků a podílů. Howardovy návrhy narazily na odpor pragmatického premiéra Fräsera. Howard v reakci na to rezignoval krátce před volbami v roce 1983 na protest proti rozpočtu, který „rozdával“ před volbami občanům podle jeho názoru příliš mnoho peněz. Volby znamenaly odchod pravice do opozice a Howard se v roce 1985 stal vůdcem liberálů. Howard se označil po zvolení za „nejkonzervativnějšího lídra, kterého kdy australští liberálové měli“. Kromě thatcheristického pohledu na ekonomiku vyznává konzervativní pohled na společnost, odmítá multikulturalismus na úkor národní identity nebo registrované partnerství jako útok na tradiční rodinu.

V roce 1987 zhatil Howardovy šance na převzetí vlády rozkol ve vlastních řadách, kdy se konzervativní premiér státu Queensland John Bjelke-Petrsen pustil do vlastní kampaně. To přineslo

pohodlné vítězství labouristů. Howard následně prošel oslabením pozice, když veřejně prohlásil, že počet „Asiatů v Austrálii“ je příliš vysoký. V roce 1989 navíc přišel o pozici lídra liberálů, a ti znovu prohráli. Howard následně podporoval nového, mladého šéfa strany Hewsona a jeho reformní hospodářský program. Ani Hewson ovšem v „neprohratelných“ volbách 1993 neuspěl.

John Howard se v roce 1985 znovu postavil do čela liberálů, zaujal umírněnější politické postoje, stanovil si strategii malých cílů, která ho odlišila od „velké politiky“ labouristů, kteří chtěli prosadit republiku, usmíření s původními Australany, nadstandardní vztahy s Asií nebo podporovat multikulturalismus. V březnu 1986 Howard liberály konečně dovedl po volebním vítězství do vlády.

V čele vlády

Howard po nástupu k moci zahájil politiku šetření a dovedl rychle rozpočet k přebytku a zemi k ekonomickému růstu. Obhájil post premiéra ve volbách v roce 1998 a ve druhém funkčním období se zaměřil zejména na reformu daňového systému, v jejímž rámci zavedl stejnou sazbu daně z přidané hodnoty na velkou část zboží. Zároveň zpřísnil přistěhovaleckou politiku. Tímto tahem rozpoltil labouristy a v roce 2001 potřetí obhájil volební vítězství. Hlavním tématem třetího premiérského období se stala národní bezpečnost. Howard se jednoznačně postavil po 11. září na stranu USA a dokonce vyslal přes kritiku části vlastní strany a velké části veřejnosti vojenský kontingent do Iráku. Opozice slíbila před volbami v říjnu 2004 vrátit australské vojáky do vanc domů. Howard reagoval v kampani slibem použít přebytek rozpočtu na sociální výdaje, podporu malého podnikání a školství. Voliči přijali tuto politiku a Howard počtvrté v řadě zvítězil v parlamentních volbách, navíc poprvé získal i většinu v horní parlamentní komoře. To umožnilo masivní privatizaci a pokračování reforem.

Za Howardova premiérování také padl sen všech, kteří chtěli přeměnit zemi v republiku s prezidentem. V referendu v roce 1999 se většina Australanů vyslovila pro zachování monarchie s britskou královnou jako symbolickou hlavou státu.

Howard je už nyní druhým nejdéle vládnoucím australským premiérem a prohlásil, že bude v čele vlády pokračovat, dokud ho bude strana potřebovat.

John Winston Howard

(narozen 26. července 1939)

- premiér Austrálie od roku 1996
- předseda Liberální strany Austrálie